

Dømi eru um, at smá børn, ið tala skandinavisk mál, har ið møguleikin fyri sagnorði undan noktan er horvin, kortini gera slíkar setningar, eisini har ið tað er púrasta útilokað hjá vaksnum.

Í svenskum vísa kanningar, at setningar við orðaraðnum sagnorð-noktan eru horvnir, tá ið børnini eru fyra ára gomul. Ein norsk kanning úr Tromsø vísir, at har kunnu børn heilt um í seks ára aldur brúka orðaraðið sagnorð-noktan, men so skiftir tað bráðliga til tað mynstrið, sum er vanligt hjá teimum vaksnu.

samsvar ímillum aldur og um setningar við sagnorði-noktan verða góðtiknir. Harafrat er týðiligt samsvar millum aldur og munin í lutfalli millum sagnorð-noktan og noktan-sagnorð. Og tað staðfestir, at styrkin í tí, sum børn velja framum, økist við aldrinum.

Samanumtikið vístu kanningarnar, at bæði í sínum metingum av setningum og í tí, sum tey sjálv søgdu, var nógv størri variatión í teimum báðu yngu bólkunum. Har góðtaka og brúka børnini bæði orðarað so at siga hvørt um annað. Børnini í tí elsta bólkinum vóru nógv samdari í sínum málsliga atburði.

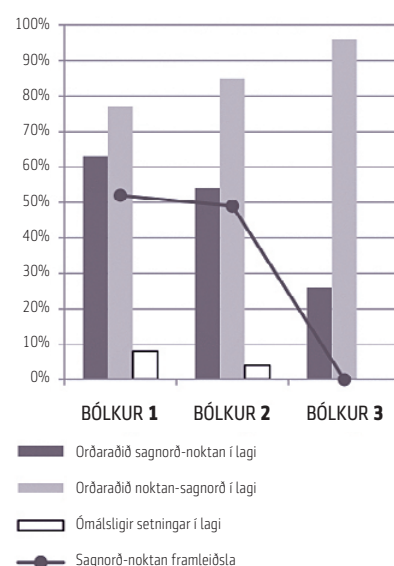
Mótsett øllum tí, sum væntað var – at børn undir skúlaaldur fóru at vísa færri dømi um sagnorð + noktan – vísa úrslitini í roynd og veru, at børn undir skúlaaldur bæði góðtaka og gera munandi fleiri setningar við hesum orðarað enn 9–10 ára gomul skúlabørn. Hetta bendir á, at hetta mynstrið varir við hjá føroyskum børnum í minsta lagi upp til 7 ára aldur, sum er eldri enn sagt hevur verið frá bæði úr svenskum og norskum kanningum.

Hetta orðarað er nú annars rættiliga sjáldsamt í málinum hjá teimum vaksnu. Tað er hugsandi, at tað at smá børn av og á brúka orðaraðið sagnorð-noktan fer óansað aftur við borðinum hjá foreldrunum og tí ikki verður rættað, hvørki beinleiðis ella óbeinleiðis. Hinvegin er tað møguligt, at foreldur av sínum eintingum eisini brúka slíkt orðarað av og á, og sostatt geva tey børnunum óbeinleiðis positiv dømi um, at til ber

at orða seg á slíkan hátt. Hvørgan av hesum møguleikum ber til beinleiðis at eftirkanna við teimum háttaløgum, sum eru brúkt í umrøddu kanningum, men framtíðarkanningar kunnu fara at varpa ljós á hetta.

MYND 1

Miðal góðtøka/framleiðsla

Mynd 1 sýnir, at teir báðir yngu bólkarnir gjørdur eykasetningar við orðaraðnum sagnorð-noktan um leið aðruhvørja ferð. Tað bendir á, at teirra lutfalsliga høga tal, tá ið tað snýr seg um at góðtaka setningar við hesum orðarað, ikki bara kann sigast at vera ein avleiðing av, at dømiroyndin var

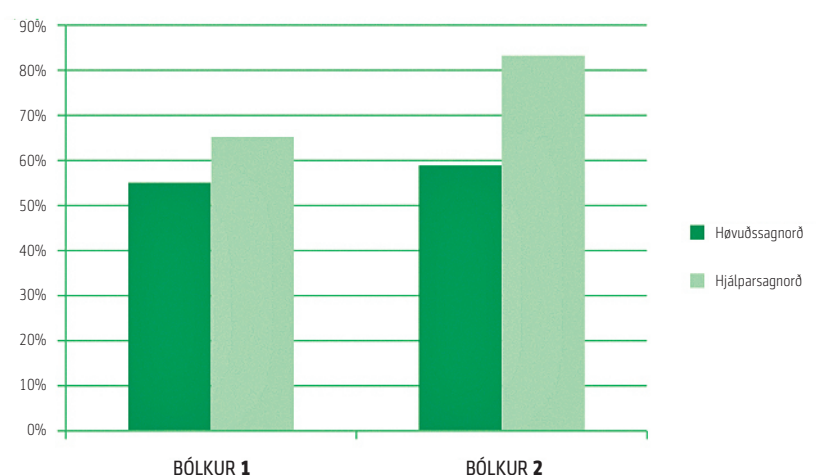
ov trupul fyri tey. Tað er eisini týðningarmikið av leggja til merkis, at hesi børnini væl dugdu at finna teir setningar, sum heilt tilvitað vóru púrasta ómálsligir og ómøguligir.

Myndin vísir eisini, at setningar við orðaraðnum noktan-sagnorð hjá øllum trimum bólkunum eru teir mest góðtiknu, og at tað serliga eru tey elstu børnini, sum góðtaka tað orðaraðið.

Harnæst sæst, at tað øvuta orðaraðið verður nógv minst góðtikið millum tey elstu børnini. Sostatt er eitt sjónligt negativt samsvar ímillum aldur og um setningar við sagnorði-noktan verða góðtiknir. Harafrat er týðiligt samsvar millum aldur og munin í lutfalli millum sagnorð-noktan og noktan-sagnorð. Tað staðfestir, at styrkin í tí, sum børn velja framum, økist við aldrinum.

MYND 2

Sagnorð-noktan eftir høvuðssagnorð ella hjálparsagnorð í yngstu bólkunum

Mótsett øllum tí, sum væntað var – at børn undir skúlaaldur fóru at vísa færri dømi um sagnorð-noktan – vísa úrslitini í roynd og veru, at børn undir skúlaaldur bæði góðtaka og gera munandi fleiri setningar við hesum orðarað enn 9–10 ára gomul skúlabørn. Hetta bendir á, at hetta mynstur varir við hjá føroyskum børnum í minsta lagi upp til 7 ára aldur, sum er eldri enn sagt hevur verið frá bæði úr svenskum og norskum kanningum.